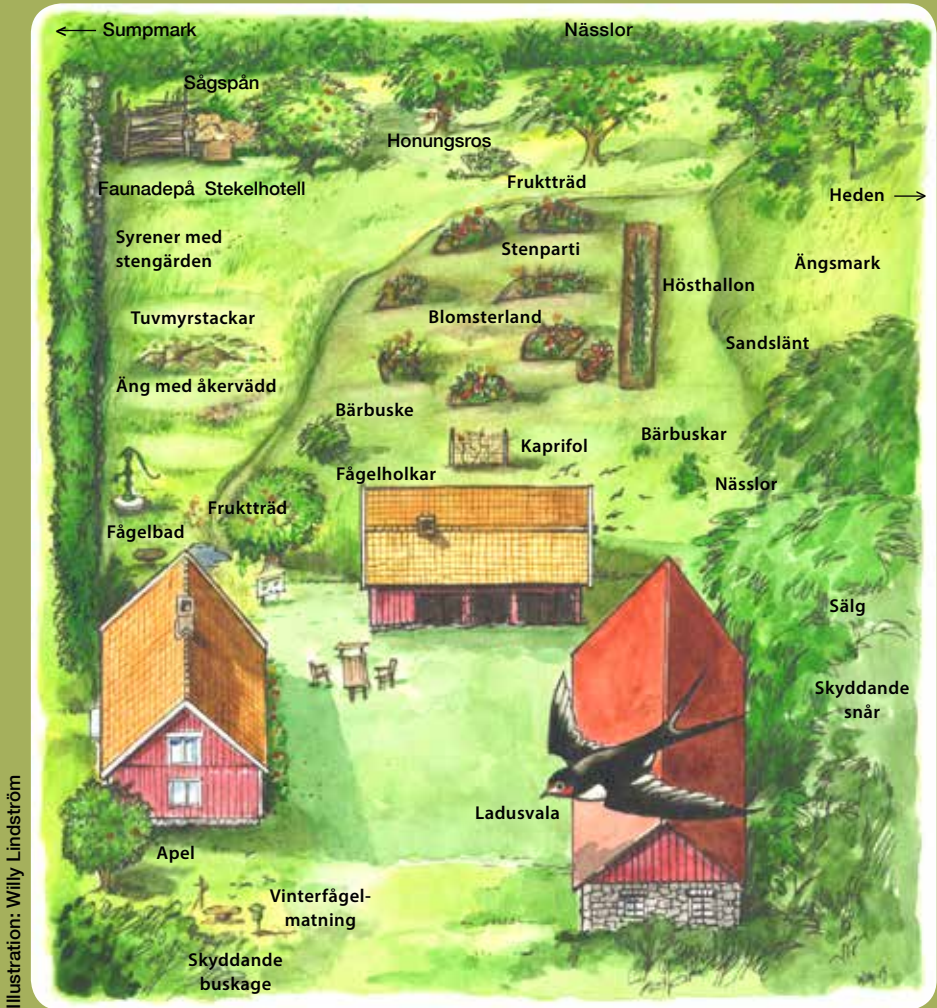

Mångfaldens trädgård på Björkelund

GPS: RT 90 6289760 1333924

Välkommen och låt dig inspireras på Hallands Naturskyddsförenings gård. Här skapar vi en trädgård för den myllrande mångfalden utifrån dess olika krav.

Vildbin, fjärilar och många andra pollinatörer är idag hotade. Det beror både på användningen av bekämpningsmedel och att deras livsmiljöer med blommor och boplatser försvinner i det storskaliga, rationellt brukade landskapet. När pollinatörer försvinner är det inte bara en förlust av biologisk mångfald utan också en stor ekonomisk förlust för samhället. I Sverige finns det flera miljoner privatträdgårdar. Att inspirera och utveckla dessa mot mångfaldens trädgårdar är både en utmaning och en möjlighet.

Läs mer om Björkelund på Halmstads naturskyddsförenings hemsida.

Strålöga.

Vi i Hallands Naturskyddsförening

hoppas att du som besökare skall trivas och få inspiration här. I denna blomrika miljö kan du komma riktigt nära fjärilar, humlor, solitärbin, blomflugor och annat levande. En fin möjlighet att studera, fotografera eller bara njuta av dem!

Det skyddade läget, omgivande naturbetesmarker, slätteräng, hed, skog och kärr bidrar till att detta är mångfaldens trädgård. Det vilda och det odlade berikar och kompletterar varandra. Åkervädd och brännässla finns i trädgården lika självklart och nödvändigt som lavendel och solros.

Nässelfjärilens larver lever på nässlans blad medan vuxna fjärilar suger nektar i lavendelblomman. I vårt växtval föredrar vi gamla, pollen- och nektarrika sorter.

Olika blomningstider hos våra växter

garanterar tillgång på blommor från tidig vår till sen höst. Kvarstående vinterståndare, bär och frukter liksom skyddande snår är en del av fåglarnas trädgård.

Men mångfaldens invånare behöver inte bara mat och skydd utan också boplatser. Med fågel- och fladdermusholkar, stekelhotell, död ved och sandslanter försöker vi motverka bostadsbristen.

Foto: Ebba Werner

Sälgen och andra viden är viktiga för tidiga fjärilar, humlor och andra bin. Den vuxna nässelfjärilen utnyttjar blommorna. Larverna lever på nässlors blad.

Genom att odla kulturarvssperenner och E-plantor värnar vi om kulturhistoriskt intressanta växter och bidrar till att bevara en genetisk mångfald.

Gamla sorter, odlade före 1940 i Sverige och funna i äldre trädgårdar, kan få beteckningen kulturarvssperenn. På Björkelund finns några sådana. Jätteprästkragen 'Bröllopsgåvan' är ett exempel.

Rönnbärsapeln *Malus toringo* är en av trädgårdens E-plantor. Dessa har tagits fram och godkänts av Elitplantstationen, som testat dem under lång tid för att kunna bedöma friskhet och lämplighet för odling i svenskt klimat.

Humlorna är viktiga pollinatörer i naturen och för många kulturväxter. De kan vara aktiva tidigt på säsongen och vid dåligt väder, eftersom de har en skyddande päls. Drottningarna behöver pollen och nektar

Röd solhatt lockar många insekter. Här en hane av stensnylthumla.

för att bygga upp nya samhällen på våren. Sälg och andra viden liksom krokus och vårljung är därför viktiga. Kransveronika, rosenflockel och många kryddväxter som anisisop och temynta lockar humlor senare på säsongen.

Solitärbin kan man hjälpa genom att anlägga sandbäddar och sätta upp stekelhotell, eftersom boplatser ofta saknas idag.

Solitärbin är en grupp gaddsteklar, som inte bildar samhällen. Många arter lägger ägg i gångar i sand medan andra utnyttjar död ved. Sälg och andra viden är viktiga för tidigflygande bin. Vissa arter har särskilda krav.

Ullbin kan exempelvis utnyttja lammörons "ull" till att klä sina bohålor. Stjärnflocka, med sina grunda nektarrika blommor, attraherar citronbin, medan klockväxter ger mat och skydd åt blåklocksbin.

Bolltistel.

Foto: Sven Johansson

Väddsandbiet är ett vildbi med bogångar i sand. Här samlar en hona åkerväddens rosa pollen, som senare blir larvföda.

Inslaget av blomflugor är stort under soliga somardagar. Många är viktiga både som pollinatörer och som föda åt andra djur. Vissa larver är stora bladluskonsumenter. Flyttblomfluga och kompostblomfluga är vanliga här.

Fjärilsbuske (buddleja).

Fjärilarna är självklara delar av mångfaldens trädgård.

Många tänker framförallt på de färgglada dagfjärilarna, som fladdrar runt blommorna soliga somardagar. Man glömmer lätt att de finns där hela året och att nattfjärilarna är vanligare än dagfjärilarna! Av Sveriges ca 2700 arter fjärilar är bara 121 dagfjärilar. Den kanske kortaste tiden i en fjärils liv är tiden som vuxen färdigutvecklad fjäril. Betydligt längre lever den ofta som ägg, larv eller puppa. Trädgården behöver därför anpassas till fjärilens olika stadier. Hungrika larver måste också hitta sina favoritväxter att äta på!

Foto: Bengt Paulsson

Flyttblomflugan är vanlig i många miljöer. Här i en blåklint i trädgården. Larverna lever på bladlöss.

Foto: Ronny Lindman

Större snabelsvärmare är en nattfjäril, som här hittar nektar i en fjädernejlika. Larverna lever på mjölkörtens blad.

Vuxna nattfjärilar är i mörkret särskilt beroende av doftsinnen. De är ofta inte så färgglada som dagfjärilarna. Med stora fjäderformade antenner kan många hanar både hitta föda och fånga in honornas lockande dofter. En del intar ingen föda under sitt korta vuxenliv, medan andra söker nektar precis som många dagfjärilar. Kaprifolens och nejlikväxters väldofter i sommarnatten kan vara oemotståndliga för nattfjärilar.

Fjärilsbuske, solhatt och strålöga i soliga vindskyddade lägen för dagfjärilarna och kaprifol, flox, blomstertobak och nejlikväxter för nattfjärilarna är några av arterna som vi planterat. Det garanterar god nektartillgång dygnet runt i sommarträdgården!

Blomteckningar:
Lennart Dahlström

På hösten drar många fåglar runt för att hitta föda. Mindre korsnäbb på en prydnadsapel.

Fåglar ger liv åt trädgården hela året.

Koltrast, rödhake, nötväcka och rödstjärt är några av alla arter som anpassat sig till trädgårdsmiljön.

Vi kan njuta av sången från bl.a. lövsångare, svarthätta, trädgårdssångare och följa fåglars häckningsbestyr och omsorg om sina ungar på nära håll. Stora mängder bladlöss och andra småkryp konsumeras: en svartvit flugsnappare kan på en dag fånga över 3000 insekter och en häckande ladusvala över en miljon insekter under en säsong.

Fåglarna uppskattar en stor variation i perennplanteringar, växter som har fröställningar kvar på vintern samt buskar och träd med bär och frukter. Honungsros och rönnbärsapel har sent mognande frukter, som sitter kvar länge på hösten, vilket kan locka sidensvansflokar, olika trastar och kanske mindre korsnäbb.

Hitta hit:

Från Halmstad mot Simlångsdalen ca 15 km.

Med cykel: Banvallsleden.

Med bil: Väg 25 sedan skyltat mot Björkelund.

Buss mot Simlångsdalen.

Naturskyddsföreningen
Halland

Foto: Anita Öckner

